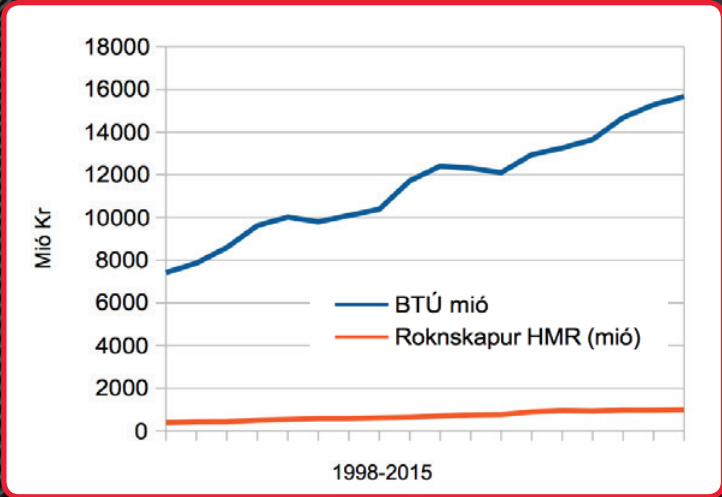

Í farna vikuskiftissosiali settu vit sjøtul á tema um føroyska sjúkrahúsverki, og hesuferð verða figgjartilugu viðurskiptini sett undir luppín. Sambært tølunum, er sitandi samgonga tann, sum hevur økt minst um játtanina til heilsumál í einum valskeiði.

BTÚ og útreiðslur til HMR:

MYND: FINNUR JUSTINUSSEN

málaráðharranum, kann restandi peningurin flytast á kontuna árið eftir – altso kunnu tær 23 milliónirnar frá 2014 flytast til játtanina fyri 2015. Hóast tær 23 avlopsmilliónirnar, er samlaða játtanin til Heilsumálaráðið úr landskassanum fyri 2015 fýra milliónir lægri enn játtanin í 2014 – nevniliga 985 milliónir krónur.

Heilsuútreiðslurnar vaksa skjótari enn BTÚ

Í frágreiðing hjá Heilsumálaráðnum um heilsunýskipan, verður víst til danska hugbankan »Copenhagen Consensus Center«, ið hevur roknað seg fram til, at tá ið bruttotjóðarúrtøkan veksur við einum prosentstigi, økjast heilsuútreiðslurnar vanligar við 1,2 til 1,3 prosentstigum. Verður hugt at roknskapinum hjá Heilsumálaráðnum fyri seinastu tvey valskeiðini (2008-2015) er hann farin úr 744 milliónum og í 985 milliónir krónur í 2015 – tað svarar til ein vøkstur á sløk 32 prosent í útreiðslum. Um sama mundi er før-

oyska bruttotjóðarúrtøkan vaksin við 27 prosentstigum, og sambært útrokningum hjá Copenhagen Consensus Center (CCC), áttu heilsuútreiðslurnar hjá Føroyum sostatt at verið øktar við 34 prosentum í hesum tíðarskeiðinum, svarandi til áleið 997 milliónir krónur, heldur enn tær 985, sum eru settar av í 2015.

Hyggja vit at roknskapinum hjá heilsuverkinum í verandi valskeiði (tá ið sjúkrakassarnir frá 2010 eru vorðnir partur av almennu útreiðslunum) og samanbera við øktu bruttotjóðarúrtøku, fáa vit nøkur onnur tøl.

Sitandi stjórn tók við valdinum í 2011 og leggur frá sær í ár, og í hesum tíðarskeiðinum eru útreiðslurnar hjá heilsuverkinum øktar við 4 prosentum samstundis sum bruttotjóðarúrtøkan er økt við 18 prosentum. Sambært útrokningum hjá CCC, áttu útreiðslurnar hjá heilsuverkinum vanligar at verið øktar við 22,5 prosentstigum – tað vil siga, at heilsuverki átti at havt eina útreiðslu á góða

1,1 milliard, slakar 100 milliónir hægri enn nú.

Trupult er at staðfesta hesi tølini sum røtt, av tí, at tey einans taka hædd fyri einum stuttum tíðarskeiði, ið eisini kemur eftir eina figgjarkreppu. Tá er ikki óvanligt, at almennu útreiðslurnar ikki fylgja vøkstrinum í búskapinum annars. At tølini eru so skiftandi sigur tó ta søguna, at almennu útreiðslurnar eru ógvuliga tengdar at konjunktursveiggjunum í føroyska búskapinum, sum eisini verður staðfest í várfrágreiðingini hjá Búskaparráðnum í ár.

Minni enn hini londini

Vanliga verður mett, at stór øki hava ein »stórrakstrarfyrirumun« í mun til smærri øki – altso, at tað sum heild er biligari at bjóða tænastr til stórar fjøldir ella kundar, enn at bjóða somu tænastrurnar til eina minni fjøld ella kunda. Flyta vit hesa hugsanina til føroyska samfelagi, átti eitt sjúkrahúsverk – á sambæriligum tænaustøði – at verið dýrari at reka enn í størri samfeløgum. Veruleikin er tó, at føroyska samfelagið er lutfalsliga biligari sambært útrokningum hjá norðurlendsku hagfrøðinevdini innan heilsumálsindis »NOMESCO« og Hagstovuni.

Sambært útrokningum hjá Norðurlandaráðnum frá 2011 – við útgangsstøði í NOMESCO útrokningum – eru Føroyar ein eftirbátur viðvíkjandi heilsuútreiðslum fyri hvønn íbúgva. Her eru noregsmenn og danir fremst, har ávikavist €6.368 og €4.522 verða latnar fyri hvønn íbúgva. Til samanberingar nýta Føroyar €2.761 fyri hvønn íbúgva – beint um helvtina av tí, sum Danmark nýtir, og minni enn helvtin av tí, sum Noreg letur fyri hvønn íbúgva.

Sambært greining av figgjartælanini hjá føroyska heilsuverkinum, sum greingarfyritøkan »Vancon« gjørdi í 2008, varð longu tá víst á hesar skeivleikarnar, har føroysku heilsuútreiðslurnar vórðu lægri enn í øðrum norðurlondum, hóast vaksandi tal av sjúklingaviðgerð. Fremsta tilmæli hjá greiningarfyrirkuni var tá, at Føroyar endurskoðaðu játtanarmannagongdirnar til heilsuverki, soleiðis, at tað ikki var bundið at ótryggum árligum samráðingum.

MORTAN@SOSIALURIN.FO

Føroysk Landsstýri og roknskapir fyri heilsumál 1998-2015

1998 380 mió. kr.
2015 985 mió. kr.

-> Økt við stívliga 605 mió kr. (159 % øking)

1998-2002* 380 – 537 mió (øking á 157 mió kr. - 41 %) Fólkaflokkurin, Tjóðveldisflokkurin og Sjálvstýrisflokkurin Lstf. Sjálvstýrisflokkurin (Helena Dam á Neystabø (98-01) & Sámál Petur í Grund (01-02))

2002-2004* 537 – 576 mió (øking á 39 mió kr. - 7 %) Fólkaflokkurin, Tjóðveldisflokkurin, Sjálvstýrisflokkurin og Miðflokkurin Alm. Tjóðveldi – Páll á Reynatúgvu Heils. Miðflokkurin – Bill Justinussen

2004-2008* 576 – 744 mió (øking á 168 mió kr. - 29 %) Fólkaflokkurin, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin Lstf. Javnaðarflokkurin – Hans Pauli Strøm

2008-2011 744 – 943 mió (øking á 199 mió kr. - 27 %) Fólkaflokkurin, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin Lstf. Javnaðarflokkurin (Hans Pauli Strøm (08-09) Aksel V. Johannesen (09-11) og John Johannesen (11))

2011-2015** 943 – 985 mió (øking á 42 mió kr. - 4 %) Fólkaflokkurin, Sambandsflokkurin, (Sjálvstýrisflokkurin) og Miðflokkurin Lstf. Miðflokkurin (Karsten Hansen)

* Almanna- og heilsumálaráðini vóru tá samanløgð, men sundurgreinaðu úrslitini eru tikin við her.

** Fyri 2015 hevur verið hugt at játtan, av tí, at ársroknskapurin sjálvandi ikki verður tøkur fyrr enn árið er liðið.

Tølini eru roknað sambært yvirlitinum hjá bæði Gjaldstovuni og Figgjarmálaráðum út frá einum prosentvísnum vøkstri í játtanini til Heilsumálaráðið. Fyrivarni skulu sjálvsagt takast, at ávís tíðarskeið hava havt størri figgjartilugu rásarúm enn onnur við upp- og niðurgongutíðum.

Keldur: Gjaldstovan, Figgjarmálaráðið og Løgmannsskrivstovan

Health care expenditure. 2011								Table 4.1
Sjúkvárðskostnader								
	Denmark	Faroe Islands	Greenland	Finland	Iceland	Norway	Sweden	
Euro per capita								Euro per person
Total health care expenditure	4 522	2 761	2 797	3 019	2 843	6 368	3 664	Totala sjúkvárðskostnader
Public financing	3 832	..	2 797	2 272	2 285	5 405	2 989	Offentlig finansiering
Private financing	690	..	-	746	558	963	675	Privat finansiering
Per cent of total health care expenditure								Procent av totala sjúkvárðskostnader
Public financing	84.7	..	100.0	75.3	80.4	84.9	81.6	Offentlig finansiering
Private financing	15.3	..	-	24.7	19.6	15.1	18.4	Privat finansiering
Per cent of GDP								Procent av BNP
Total health care expenditure	10.5	8.3	9.0	8.6	9.0	8.9	8.9	Totala sjúkvárðskostnader